

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2012r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSA Mariusz Tomaszewski (spr.)

Sędziowie: SSA Przemysław Grajzer

SSA Maciej Świergosz

Protokolant: st.sekr.sądowy Magdalena Ziembiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Zbigniewa Frankowskiego

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2012r.

sprawy **J. B. (1)** oskarżonej z art. 18§2kk w zw. z art. 310§1kk i art. 270§1kk w zw. z art. 11§2kk, art. 310§2kk, art. 18§2kk w zw. z art. 310§1kk i art. 270§1kk w zw. z art. 11§2kk

B. M. oskarżonej z art. 18§2kk w zw. z art. 310§1kk i art. 270§1kk w zw. z art. 11§2kk, art. 310§2kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej J. B. (1) i prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 10 kwietnia 2012r. sygn. akt III K 147/11

1. Utrzymać w mocy zaskarżony wyrok
2. Kosztami postępowania odwoławczego w 1/2 części obciążyć oskarżoną J. B. (1) i wymierza jej opłatę w kwocie 800zł (osiemset złotych) a pozostałymi kosztami obciąża Skarb Państwa

Maciej Świergosz Mariusz Tomaszewski Przemysław Grajzer

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 10.04.2012r. uznano oskarżoną J. B. (1) za winną popełnienia przestępstw:

1) z art. 18 § 2 kk w zw. z art.310 § 1 kk i art. 270 § 1 kk oraz art. 310 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk polegającego na tym, że

I. w nieustalonym dniu listopada 1999r. w P. nakłaniała M. S. i D. J. (1) do podrobienia dokumentów uprawniających do otrzymania sum pieniężnych w postaci weksli in blanco poprzez nakreślenie na nich podpisów ich małżonków jako wystawców oraz do podrobienia dokumentów w postaci oświadczeń wekslowych poprzez nakreślenie w nich podpisów współmałżonków, w wyniku czego:

- M. S. w wyżej wskazanym dniu i miejscu podrobiła dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco poprzez nakreślenie podpisu jednego z wystawców R. S., który następnie przekazany został jako autentyczny firmie (...) S.A. w P.,

- D. J. (1) w wyżej wskazanym dniu i miejscu podrobiła dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco poprzez nakreślenie podpisu jednego z wystawców W. J. oraz dokument w postaci

oświadczenia wekslowego poprzez nakreślenie podpisu W. J., który następnie przekazany został jako autentyczny firmie (...) S.A. w P.,

II. w nieustalonym dniu listopada 1999r. w P. przyjęła od M. S., a następnie puściła w obieg poprzez przedłożenie w siedzibie firmy (...) S.A. sfałszowany dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco opatrzony podrobionym podpisem wystawcy R. S.,

III. w nieustalonym dniu listopada 1999r. w P. przyjęła od D. J. (1), a następnie puścił w obieg poprzez przedłużenie w siedzibie firmy (...) S.A. sfałszowany dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco opatrzony podrobionym podpisem wystawcy W. J.,

przyjmując, że dokonano ich w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry podjętego zamiaru i, że stanowiły one jedno przestępstwo i za to przy zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary z art. 60 § 2 kk i art. 60 § 6 pkt 2 kk wymierzono oskarżonej karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności

2) z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 310 § 1 kk i art. 270 § 1 kk oraz art. 310 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk polegającego na tym, że:

IV. w nieustalonym dniu czerwca 2000 r. w miejscowości B. k. P., nakłaniała Z. S. (1) do podrobienia dokumentu uprawniającego do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco oraz do podrobienia dokumentu w postaci oświadczenia wekslowego poprzez nakreślenie w nich podpisu jego małżonki, w wyniku czego podrobił on dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco poprzez nakreślenie podpisu jednego z wystawców G. S. oraz dokument w postaci oświadczenia wekslowego poprzez nakreślenie podpisu G. S., który następnie przekazany został jako autentyczny firmie (...) S.A. w P.

V. w nieustalonym dniu czerwca 2000r. w miejscowości B. k. P. przyjęła od Z. S., a następnie puściła w obieg poprzez przedłożenie w siedzibie firmy (...) S.A. sfałszowany dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco opatrzony podrobionym podpisem wystawcy G. S.,

przyjmując, że dokonano ich w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego, zamiaru i że stanowią one jedno przestępstwo i za to przy zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary z art. 60 § 2 kk i art. 60 § 6 pkt 2 kk wymierzono oskarżonej karę 1 rok i 8 miesięcy pozbawienia wolności

3) na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk połączył orzeczone kary pozbawienia wolności i wymierzył J. B. (1) karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

4) na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej J. B. (1) kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 (trzech) lat próby,

5) na podstawie art. 71 § 1 kk wymierzył oskarżonej J. B. (1) karę 100 (stu) stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych.

Wyrokiem tym uniewinniono oskarżoną B. M. od zarzutów polegających na tym, że:

VI. w nieustalonym dniu lutego 2002r. w P. nakłaniała A. Z. do podrobienia dokumentu uprawniającego do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco oraz do podrobienia dokumentu w postaci oświadczenia wekslowego poprzez nakreślenie w nich podpisu małżonki, w wyniku czego podrobił on dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco poprzez nakreślenie podpisu jednego z wystawców T. Z. oraz dokument w postaci oświadczenia wekslowego poprzez nakreślenie podpisu T. Z., który następnie przekazany został jako autentyczny firmie (...) S.A. w P.,

tj. o przestępstwo z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 310 § 1 kk i art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk.

VII. w nieustalonym dniu lutego 2002r. w P. przyjęła od A. Z., a następnie puściła w obieg poprzez przedłożenie w firmie (...) S.A. sfalszowany dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco opatrzony podpisem wystawcy T. Z.

tj. o przestępstwo z art. 310 § 2 kk.

Apelację od tego orzeczenia złożył Prokuratur Okręgowy w Krakowie i na podstawie art. 444 kpk zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej oskarżonej B. M. na jej niekorzyść i powołując się na przepis art. 438 pkt 2 kpk wyrokowi temu zarzucił:

obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, to jest

- art. 2 § 2 kpk, art. 4 kpk, art. 7 kpk, art. 410 kpk, polegającą na dokonaniu oceny dowodów z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a także na nieuwzględnieniu całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej i niesłusznym uznaniu, że zebrany materiał dowodowy nie pozwala na udowodnienie oskarżonej B. M. popełnienia zarzucanych jej czynów, albowiem, niemożliwym okazało się jednoznaczne ustalenie osoby nakłaniającej A. Z. do podrobienia na wekslu i oświadczeniu wekslowym podpisu jego żony, podczas, gdy prawidłowa analiza stanu faktycznego i ocena zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności zeznań świadka A. Z., przy uwzględnieniu zasad prawidłowego rozumowania oraz zasad logiki i doświadczenia życiowego, a ponadto wszystkich okoliczności tej sprawy, przemawiających zarówno na korzyść, jak i niekorzyść oskarżonej, prowadzi do wniosku, że B. M. dopuściła się popełnienia zarzucanych jej czynów;
- art. 5 § 2 kpk i art. 167 kpk w zw. z art. 366 § 1 kpk, polegającą na przyjęciu, iż okoliczności związane ze wskazaniem przez świadka A. Z. oskarżonej B. M. jako osoby nakłaniającej go do podrobienia na wekslu i oświadczeniu wekslowym podpisu jego żony stanowią nie dające się usunąć wątpliwości, które należy rozstrzygnąć na korzyść oskarżonej, przy jednoczesnym zaniechaniu przeprowadzenia z urzędu jakichkolwiek dowodów wątpliwości te usuwających

i na podstawie art. 437 § 2 kpk

wniósł o

uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej czynów zarzucanych B. M. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Również apelację złożyli obrońcy oskarżonej J. B. (1), którzy na podstawie art. 444 kpk zaskarżyli wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu Wydział III Karny z dnia 10 kwietnia 2012r. w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego oskarżonej J. B. (1) zawartego w punktach 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7, na korzyść oskarżonej.

Na podstawie art. 427 § 2 oraz art. 438 pkt 2 i 3 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

A. obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności:

1. art. 173 § 1 w zw. z art. 167 w zw. z art. 366 w zw. z art. 2 § 2 kpk, przejawiającą się nieprzeprowadzeniem dowodu z okazania wizerunku oskarżonej J. B. (1) innym uczestnikom szkolenia w B., którym wedle treści zeznań świadka Z. S. wręczała w nieustalonym dniu czerwca 2000r. weksel gwarancyjny in blanco z oświadczeniem wekslowym do podpisu,

2. art. 171 § 7 w zw. z art. 171 § 1 w zw. z art. 171 § 4 pkt 1 kpk przejawiającą się oparciem rozstrzygnięcia na zeznaniach świadka R. C. złożonych w warunkach wyłączających możliwość swobodnej wypowiedzi i w związku z tym odwołał ich treść w trakcie bezpośredniego przesłuchania przed sądem orzekającym,

3. art. 7 kpk polegającą na dokonaniu dowolnej sprzecznej ze wskazaniami wiedzy, sprzecznej z doświadczeniem życiowym i z zasadami prawidłowego rozumowania oceny materiału dowodowego w zakresie;

a) oceny wiarygodności zeznań świadka Z. S. i ustalenia na ich podstawie, że świadek rozpoznał oskarżoną J. B. (1) jako osobę, która namawiała go do podrobienia podpisu za żonę pomimo tego, że zeznania tego świadka nie znajdują poparcia w żadnym innym przeprowadzonym w sprawie dowodzie, a wręcz przeczą one tezie o uczestnictwie oskarżonej J. B. (1) w opisywanym przez świadka zdarzeniu,

b) oceny wiarygodności zeznań świadka R. C. i przyjęcia na ich podstawie, że potwierdzają one wersję wydarzeń prezentowaną przez świadka Z. S., pomimo, że zeznania te pozostają w sprzeczności z innym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a nadto, że świadek ten odwołał swoje zeznania w zakresie dotyczącym weksli,

c) oceny wiarygodności zeznań świadka M. S. i ustalenia na ich podstawie, że oskarżona J. B. (1) nakłaniała M. S. i D. J. (1) do podrobienia podpisów na wekslach in blanco i oświadczeniach wekslowych za mężów, a następnie mając świadomość, że przyjmuje dokumenty podrobione, puściła je w obieg, pomimo tego, że są one wewnętrznie sprzeczne, nie znajdują potwierdzenia w innym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, a wręcz pozostają z nim w sprzeczności, w tym w szczególności z zeznaniami świadka J. D. i M. M. oraz wyjaśnieniami oskarżonej J. B. (1),

d) oceny wiarygodności zeznań J. b., D. J. (2), T. Ś., R. C., K. K. i K. T. w zakresie w jakim sąd na podstawie tych zeznań wyciągnął wniosek, iż wśród pracowników (...) istniała praktyka nakłaniania kandydatów na agentów do podrobienia na wekslu i oświadczeniu wekslowym podpisów małżonków, pomimo, że sąd nie poddawał zeznań tych jakiegokolwiek pozytywnej weryfikacji, a każde z tych zeznań wskazywało na oderwane zdarzenie, o bliżej nie określonym miejscu jego zaistnienia i bliżej nie określonych osobach mających w takim zdarzeniu uczestniczyć,

e) bezkrytycznego uznania zeznań świadka T. Ś. za wiarygodne w oparciu o dowody nie mające żadnego związku ze zdarzeniami opisywanymi przez świadka, w sytuacji, w której Sąd Okręgowy w Poznaniu prowadzący postępowanie pod sygnaturą XVI K 19/10, wyjaśniając rozbieżności i sprzeczności w pomawiających zeznaniach tego świadka w zakresie prezentowanych wersji wydarzeń ustalił ponad wszelką wątpliwość, że świadek podaje nieprawdę, a to z uwagi na to, że świadek pozostawał w konflikcie ze Spółką, w której zatrudnione były oskarżone i jego zamiarem było „zemszczenie się” na pracownikach tej spółki,

f) ustalenia, że kandydat na ajenta kierowany był na szkolenie, na którym informowano go, że weksel ma zabezpieczać roszczenia (...) z tytułu wyposażenia sklepu do kwoty 5 tys. złotych i odmowie wiarygodności w tym zakresie zeznaniom świadka radcy prawnego T. M. (1),

g) uznania za niewiarygodny dowód w postaci wydruku z systemu komputerowego Spółki (...) zawierającego „rejestr gości w Centrali z listopada 1999r. wraz z oświadczeniem oraz zeznań świadka M. M. w zakresie , w którym podał, że skoro w rejestrze gości w centrali Spółki w listopadzie 1999r. nie ma odnotowanego wejścia świadka M. S. i D. J. (1), obie panie nie mogły być w Centrali w dniu, w którym wedle treści pomawiających zeznań świadka M. S. doszło do inkryminowanego zdarzenia,

h) uznania za niewiarygodne zeznań świadka A. M. i radcy prawnego T. M. (2) w zakresie w jakim wyjaśnili, że zeznania dotyczące fałszowania weksli stanowią taktykę procesową sugerowaną przez mec. L. O., chociaż świadek M. S. okoliczność tę potwierdziła, a sąd uznał jej zeznania za wiarygodne,

i) uznania za niewiarygodne wyjaśnień oskarżonej J. B. (1) wyłącznie w zakresie w jakim nie potwierdzają postawionych tez aktu oskarżenia, pomimo, iż wyjaśnienia te znajdują potwierdzenie w innym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w tym zeznania świadków oraz dokumentach,

4. art. 2 § 2 kpk poprzez oparcie rozstrzygnięcia na hipotetycznych wersjach wydarzeń kreślonych przez świadków M. S. i Z. S., pomimo, iż nie znajdują one poparcia w zgromadzonym materiale dowodowym, art. 5 § 2 kpk przejawiającą się w nierozstrzygnięciu niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonej,

5. obrazę art. 424 § 1 pkt 1 kpk polegającą na niedostatecznym wyjaśnieniu dlaczego sąd uznał dowody przemawiające na korzyść oskarżonych za wiarygodne, w całości uznając za wiarygodne zeznania je obciążające, w sytuacji gdy zeznania nie są logiczne, spójne i konsekwentne,

B. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, będący rezultatem opisanej powyżej obrazę przepisów postępowania w zakresie ustalenia, że:

- oskarżona J. B. (1) popełniła zarzucone jej czyny, pomimo braku ku temu podstaw w materiale dowodowym sprawy,
- M. S. w pociągu spotkała D. J. (1), która również nie mogła uzyskać podpisu męża, z którą następnie przyjechała do P. i wspólnie podrobiła podpis męża na dokumentach przekazanych oskarżonej,
- jadąc do Centrali Spółki M. S. nie miała zamiaru podrobienia podpisu męża, chociaż pomimo kategorycznej odmowy podpisania przez męża weksla i oświadczenia wekslowego potajemnie wpisała jego dane personalne z dowodu tożsamości na oświadczeniu wekslowym,
- Z. S. podpisał weksel i oświadczenie wekslowe za żonę w obecności oskarżonej oraz innego nieustalonego mężczyzny,
- pieczęć nad dokumentacją poszczególnych agentów, w tym nad weksłami, oprócz A. P. miała także oskarżona J. B. (1),

C. Na podstawie art. 452 § 2 kpk wnieśli o przeprowadzenie dowodu:

1. ze zdjęć z wizerunkiem oskarżonej J. B. (1) z okresu październik 1999r., styczeń 2000r. oraz czerwiec 2002r. załączonych do niniejszej apelacji na okoliczność skonfrontowania rzeczywistego wyglądu oskarżonej J. B. (1) z rysopisem podanym przez świadka Z. S. w treści pomawiających zeznań,
2. z zeznań świadka J. B. (2) zamieszkałego (...)-(...) P., ul. (...), na okoliczność stwierdzenia daty wykonania powyżej opisanych zdjęć z wizerunkiem oskarżonej,
3. pisma Prokuratury Okręgowej w Krakowie z dnia 20 grudnia 2006r. na okoliczność kierunku prowadzonego postępowania przygotowawczego i informowania o tym sądów cywilnych oraz wykorzystywania niniejszej okoliczności do zwalczania roszczeń w prowadzonych postępowaniach cywilnych, które były podstawowym celem zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, składanych przez pomawiających byłych agentów, przy czynnym współdziałaniu prowadzącego postępowania cywilne mec. L. O..

Wskazując na powyższe podstawy, na podstawie art. 427 § 1 w zw. z art. 437 kpk wnieśli o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu,

ewentualnie:

- o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej J. B. (1) od zarzucanych jej w akcie oskarżenia czynów.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacje nie są zasadne.

Z uwagi na kierunki apelacji należy wskazać na ogólną ocenę zaskarżonego wyroku, które to orzeczenie dla Sądu II instancji jest w pełni przekonywujące i racjonalne.

Sąd Apelacyjny przy rozważaniu treści apelacji brał pod uwagę całokształt ustaleń poczynionych, przez sąd I instancji, który przeprowadził postępowanie z wymaganą starannością, wyczerpał materiał dowodowy, a w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia w sposób dokładny ocenił zebrane dowody zgodnie z regułami zawartymi w art. 7 kpk, wyprowadzając wnioski zgodnie z zasadami wiedzy, logiki, doświadczenia życiowego a także powszechnej praktyki orzeczniczej. Podkreślić należy, że ocena poszczególnych dowodów z wyjaśnień oskarżonych J. B. (1) i B. M. i zeznań świadków jest precyzyjna i dokładnie Sąd podał, które dowody i w jakiej części uznaje za wiarygodne. Nadto rozważał poszczególne fragmenty wyjaśnień oskarżonych oraz zeznania świadków wskazując w uzasadnieniu w jakiej części poszczególne dowody są dla sądu przekonujące i jakich przyczyn a sąd odwoławczy zgadza się z tą oceną i jest ona logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego. Podkreślić należy, że Sąd zrealizował także wszystkie wytyczne wynikające z wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12.04.2011r. II AKa 53/11 uchylającego poprzedni skazujący wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 10.12.2010r. sygn. akt XVI K 12/10.

Wobec zarzutów podnoszonych w obu apelacjach należy zaznaczyć, iż sąd odwoławczy rozpoznając apelacje mógłby dokonać odmiennej oceny dowodów, ale jedynie wtedy, gdyby wskazał, iż ich ocena dokonana przez Sąd I instancji jest dowolna, pomija zasady prawidłowego, logicznego rozumowania lub nie uwzględnia zasad wiedzy i doświadczenia życiowego (wyrok SN z dnia 7.06.2010r., V KNK 602/09). Powyższe uchybienia nie odnoszą się jednak do zaskarżonego wyroku, albowiem ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy w Poznaniu nie wykazują błędów logicznych ani nie wykraczają poza ramy swobodnej oceny dowodów. Mając na względzie powyższe zarzuty podniesione w apelacjach w ocenie Sądu Apelacyjnego mają charakter polemiczny i nieprzekonywujący.

Odnosnie apelacji prokuratora dotyczącej oskarżonej B. M.:

Sąd I instancji dokładnie przeprowadził analizę dowodów w tym przede wszystkim zeznań świadka A. Z., który podał, że osobą, która nakłoniła go do podrobienia podpisu żony na wekslu i oświadczeniu wekslowym była kobieta zatrudniona w Departamencie Personalnym o imieniu B..

Jednak zeznania tego świadka są chwiejne i posługuje się on sformułowaniami „wydaje mi się”, „nie jest pewien”, a kiedy miał rozpoznawać osobę na rozprawie w dniu 23.09.2008r. (k.617) i miał do wyboru jedynie dwie oskarżone, to wskazał na oskarżoną J. B. (1) a nie na oskarżoną B. M..

Słusznie Sąd I instancji uznał, że zeznania tego świadka są konsekwentne i jednakowe co do opisu zdarzenia namówienia jego do sfalszowania podpisu żony, ale niepewne i wątpliwe co do osoby, która go nakłaniała.

Podkreślić należy, że świadek na rozprawie w dniu 23.09.2008r. opisując przebieg rozmowy z kobietą w Departamencie Personalnym wskazał, że kobieta ta powiedziała, że „wyjdzie pan i wie co ma pan zrobić” a następnie bez wahania wskazał na oskarżoną J. B. (1), podając, że jest to ta pani ubrana w „bluzeczkę w paski”.

Dopiero na kolejne pytanie Przewodniczącej czy świadek jest pewien rozpoznania – świadek podał, że rozpoznał tę kobietę w Prokuraturze ze zdjęcia ale w dniu dzisiejszym nie umie powiedzieć, która to była pani.

Zauważyć należy, że świadek A. Z. słuchany na kolejnej rozprawie w dniu 8.12.2011r. (k.1924) już bez żadnego wahania wskazał na oskarżoną B. M., pomimo, że poprzednio na rozprawie w dniu 23.09.2008r. (k.617) wskazywał również bez wahania na oskarżoną J. B. (1) a następnie oświadczył, że nie jest pewien, z którą z pań rozmawiał.

Analizując zeznania świadka zauważyć należy, że w sposób pochozny ten świadek dokonuje rozpoznania, nie przywiązuje dużej wagi do samego faktu wskazania oskarżonej, nie liczy się, że takie rozpoznanie ma zasadnicze znaczenie dla ustaleń sądu. Na sali rozpraw w dniu 23.09.2008r. początkowo był pewien, że rozmawiał z J. B. (1), a dopiero po ponownym pytaniu wyraził wątpliwości co do wymienionej oskarżonej. W tej części zeznania świadka nie mogą stanowić podstawy ustaleń stanu faktycznego a także nie mogą być pewne czy świadek prawidłowo zapamiętał imię(...), czy też to imię usłyszał w pokoju, w którym przebywały obie oskarżone a dopasował je do rozmówczyni, która z nim prowadziła rozmowę.

Sąd I instancji prawidłowo zinterpretował ten dowód jako obarczony takim elementem niepewności co do rozpoznania, że nie może być on wiarygodny i przekonywujący w tej części.

Nie było konieczne jak to podnosił prokurator w apelacji o zwrócenie się do firmy (...) S.A. o podanie czy w tym okresie w Departamencie Personalnym były zatrudnione kobiety o imieniu B., bo nawet jeżeli była zatrudniona tylko jedna o takim imieniu i to oskarżona B. M., to taki fakt nie powoduje, że zeznania świadka A. Z. są konsekwentne i przekonywujące.

Sąd I instancji racjonalnie podał, że rozpoznanie oskarżonej B. M. przez świadka jest niepełne, co szczególnie uwidoczniło się na rozprawie w dniu 23.09.2008r., kiedy rozpoznawał jedynie z dwóch ściśle określonych kobiet siedzących na ławie oskarżonych z podkreśleniem, że pomimo takiego niewiarygodnego rozpoznania, to na kolejnej rozprawie w dniu 8.12.2011r. już bez wahań wskazał na oskarżoną B. M. i nie podał, że wcześniej miał pewne wątpliwości rozpoznawania.

Świadek, który rozpoznaje osobę musi w trakcie zeznań tak opisywać przebieg zdarzeń, proces zapamiętywania osoby, jej wizerunek, aby taki dowód dla sądu był przekonywujący i logiczny, tym bardziej, że jest to jedyny świadek ustalony w śledztwie wskazujący na oskarżoną B. M..

Rozpoznanie osoby polega na dopasowaniu wizerunku pamięciowego do widoku osoby rozpoznawanej, szczególnie jak w tej sprawie twarzy, ale także sylwetki, mimiki i gestów, mowy, które to elementy są indywidualne w zasadzie co do każdego człowieka – i to rozpoznanie świadka A. Z. nie jest jednolite. Natomiast zapamiętane imię, miejsca pracy należą do elementów generalnych, które można przypisać szerszej grupie osób, co do których istnieje możliwość generalizowania i braku indywidualności.

Mając na uwadze te okoliczności to orzeczenie sądu i instancji uniewinniające oskarżoną B. M. od zarzucanych czynów znajduje oparcie w ocenie materiału dowodowego z zastosowaniem zasady zawartej w art. 5 § 2 kpk i dlatego też należało utrzymać w mocy w tej części zaskarżony wyrok obciążając kosztami w 1/2 części Skarb Państwa.

Odnośnie apelacji obrońców oskarżonej J. B. (1)

Wbrew twierdzeniom apelacji obrońców oskarżonych Sąd I instancji w sposób prawidłowy i obszerny dokonał analizy zebranych dowodów i zastosował właściwe zasady oceny dowodów wyrażone w art. 7 kpk.

Sąd ten drobiazgowo ocenił zeznania świadka M. S., która przede wszystkim opisała przebieg nakłaniania przez oskarżoną J. B. (1) ją i D. J. (1) do podrobienia podpisów mężów na wekslach i deklaracjach wekslowych wskazując jakie oskarżona użyła sformułowanie, w jakich to było okolicznościach i że obie złożyły takie podpisy.

Sfałszowanie podpisów mężów tych kobiet zostało potwierdzone opiniami biegłych z zakresu badania pisma ręcznego.

Wskazać należy, że oskarżona M. S. wskazywała, że osoba, która je namawiała do fałszerstwa miała na imię (...) a w trakcie konfrontacji w dniu 17.04.2008r. (k.475-477) w sposób stanowczy rozpoznała oskarżona J. B. (1) jako właśnie tę osobę, która namawiała ją i D. J. (1) do fałszerstwa.

Zeznania świadka M. S. w zakresie rozpoznania są konsekwentne, jednoznaczne, w trakcie całego procesu ten świadek bez żadnego wahania wskazywał na tę oskarżoną i są to zeznania przekonywujące i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego.

Również zeznania świadka Z. S. (1), w których przedstawił przebieg procesu, szkoleń agentów sieci Ż. a następnie wskazał na oskarżoną J. B. (1) jako osobę, która namawiała go do złożenia podpisu za żonę zasługuje na uwzględnienie. Z opinii biegłej mgr K. G. z dnia 21.03.2012r. (k.1962-1971) wynika, że podpis na oświadczeniu wekslowym z dnia 30.08.2000r. o treści (...) nie jest autentyczny a został nakreślony przez świadka Z. S..

Wskazać należy, że w początkowych zeznaniach świadek ten opisywał dokładnie relacje pomiędzy nim jako agentem a firmą (...), wskazując na stronę handlową przedsięwzięcia a jedynie ubocznie wskazywał na okoliczności sfalszowania podpisu swojej żony na dokumentach.

Zarówno w trakcie kolejnych przesłuchań świadek podawał dokładniejsze dane na temat rozmów prowadzonych a związanych z koniecznością przedłożenia weksla i deklaracji wekslowej podpisanej przez obu małżonków i podał w trakcie przesłuchań świadka z dnia 22.09.2006r., że na szkolenie w B. przyjechał mężczyzna i kobieta, którzy byli zatrudnieni w Departamencie Handlowym lub Kadr i dali mi do podpisania te dokumenty i zażądali aby złożył podpis za żonę i wskazał, że kobieta była blondynką.

W protokole przesłuchania z dnia 3.04.2007r., świadek wskazał, że kobieta była blondynką i miała chyba na imię J., a w wyjaśnieniach z dnia 3.04.2007r. wskazał, że kobieta była w wieku około 30 lat, blondynka, miała raczej krótkie włosy i miała imię J..

W trakcie bezpośredniej konfrontacji w dniu 17.04.2008r. (k.473) świadek rozpoznał oskarżoną na 70%, a w toku kolejnych przesłuchań w tym w protokole rozprawy z dnia 28.10.2011r. (k.1879-1880) wskazał, że osoba, która go namawiała do podpisania była oskarżona J. B. (1)

Zeznania tego świadka, pomimo, że początkowo był pewny rozpoznania w 70%, a dopiero później w 100% zasługują na uznanie ich za wiarygodne i wskazujące, że oskarżona jest osobą, która namówiła go do fałszerstwa. Świadek Z. S. podał (k.1879), że dopiero kiedy kilka razy widział oskarżoną, to się utwierdził, że jest to ta osoba, która go namawiała do przestępstwa i sposób analizowania i przedstawienia rozpoznania oskarżonej ze strony świadka jest ostrożny i dopiero po nabraniu pewności świadek z pełną stanowczością rozpoznał oskarżoną.

Rozpoznanie osoby dotyczy rozpoznania wyglądu, sylwetki, twarzy, mimiki, gestów i mowy i racjonalne jest, że świadek początkowo wskazujący na najbardziej charakterystyczne elementy, że rozmawiał z kobietą o imieniu (...) będącą blondynką z centrali firmy z departamentu kadr lub handlowego w trakcie kolejnych zeznań wskazuje, że analizował przebieg tej części zachowań i utwierdził się ostatecznie, że osobą tą była oskarżona.

W zeznaniach tego świadka nie ma elementu specjalnego pograżania oskarżonej a zeznania świadka są regularne, wyważone i przekonujące.

Zdjęcie oskarżonej J. B. (1) dopuszczone jako dowód w sprawie na rozprawie apelacyjnej w dniu 11.09.2012r. wskazuje na wizerunek oskarżonej w okresie zarzutów i wprawdzie oskarżona posiada dłuższe blond włosy niż krótkie, ale nie zmienia to prawidłowości zeznań świadka Z. S. który konsekwentnie twierdził, że rozmawiał z kobietą o blond włosach a jedynie w protokole przesłuchania podejrzanego z dnia 3.04.2007 wskazał, że „miała raczej krótkie włosy”, gdyż pojęcie „raczej krótkie” jest „nieostre” a świadek w toku bezpośrednich ponownych konfrontacji w konsekwencji rozpoznał oskarżoną.

Odnosnie zeznań świadka R. C. to sąd I instancji prawidłowo dokonał oceny tych zeznań, wskazując, że jest to świadek potwierdzający tylko, że na szkoleniu w B. dokonał sfalszowań podpisów swojej żony na wekslu i deklaracji wekslowej a twierdzenie obrońcy, że zeznania zostały wymuszone nie są poparte samymi zeznaniami świadka, który wprawdzie podał, że prokurator nakrzyczał na niego w trakcie przesłuchań ale potem podał, że użył to w przenośni a faktycznie to nie pamięta dokładnie oskarżonej i ten świadek nie rozpoznał oskarżonej.

Słusznie Sąd I instancji wskazał, że zeznania M. S. potwierdzone zostały zeznaniami A. Z. na temat okoliczności dokonania fałszerstw i podpisywania weksli i deklaracji wekslowych i są to zeznania podobne i wyrażające taki sam schemat działania. Potwierdzone zostały te zeznania zeznaniami J. B. (3), D. J. (2), T. Ś., R. C., K. K. i K. T., które to zeznania w sposób wiarygodny wskazały na praktykę nakłaniania kandydatów na agentów do podrabiania weksli. Zeznania tej grupy świadków zostały szczegółowo ocenione przez sąd I instancji, są to zeznania racjonalne i przekonujące.

Jako nieracjonalne i jedynie przedłużające proces uznać należało wnioski obrońców ażeby okazywać oskarżoną J. B. (1) uczestnikom szkoleń w B., którzy przebywali wraz ze świadkiem Z. S. na szkoleniu w czerwcu 2000r., gdyż upływ czasu powoduje trudności w prawidłowym zapamiętywaniu, tym bardziej, że ci uczestnicy kontaktowali się z oskarżoną także w innych przypadkach.

Prawidłowo także Sąd Okręgowy ustalił, że na przełomie 1999/2000 nie było ściśle określonych procedur z przyjmowaniem weksli i deklaracji wekslowych i dopiero później usystematyzowano tę sprawę. Tymi dokumentami zajmował się Departament Personalny, w którym zatrudnione były obie oskarżone i wprawdzie później wytypowano świadka A. C. i A. G. do bezpośredniego przyjmowania weksli, to ich czynności w trakcie ich nieobecności lub udziale w szkoleniach – które także ci świadkowie prowadziły, przejmowały inne zatrudnione osoby w tym dziale.

Sąd prawidłowo ocenił także zeznania świadków T. M. (1) i słusznie odmówił wiary zeznaniom tego świadka w zakresie odpowiedzialności i zabezpieczeniu roszczeń na podstawie wystawionych weksli, gdyż z zeznań świadków - uczestników szkolenia, w tym M. S., A. Z. (1), Z. S. (1), T. G., M. G., D. J. (2), K. K. w sposób jednoznaczny wynika, że szkolono ich, iż weksel zabezpiecza roszczenie brutto do kwoty 5.000 zł.

Wskazać należy, że podpisywane weksle miały wydrukowane słowa „urzędowy blankiet wekslowy do sumy wekslowej nie przekraczającej 5.000 zł”, co dla przeciętnego człowieka jednocześnie ograniczało roszczenie z weksla do 5.000 zł.

Sąd Apelacyjny zgadza się także z oceną Sądu Okręgowego, że firma (...) była zainteresowana w uzyskiwaniu weksli i deklaracji wekslowych podpisanych przez kandydatów na agentów a w wypadku małżeństw przez obu małżonków, gdyż te dokumenty były wręczone uczestnikom szkolenia po wstępnej ale dokładnej selekcji kandydatów, kiedy już firma zaangażowała istotne środki pieniężne w trzytygodniowym szkoleniu tych kandydatów w pełnym ich utrzymaniu w określonym ośrodku.

Te weksle i deklaracje wekslowe zabezpieczały także w pełni ewentualne pieniężne roszczenia firmy (...) S.A.” wobec agentów i podpisanie weksli było warunkiem koniecznym do podpisania umowy a oczywiste jest, że w wypadku małżeństw egzekucja roszczeń nie przysparzałaby kłopotu w przypadku podpisania przez obu małżonków a nie przez jednego.

Ocena pozostałego materiału dowodowego została obszernie przedstawiona w uzasadnieniu orzeczenia i jest to analiza logiczna i przekonywująca.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał, że materiał dowodowy zebrany w tej sprawie został prawidłowo oceniony zgodnie z zasadami wyrażonymi w art. 7 kpk i te dowody jednoznacznie wskazują, że oskarżona J. B. (1) dopuściła się zarzucanych przestępstw.

Kwalifikacje prawne przytoczone przez Sąd I instancji są prawidłowe a także wymierzone kary jednostkowe i kara łączna w wysokości 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 3 lat próby, grzywna w wysokości 100 stawek dziennych przy przyjęciu jednej stawki w kwocie 50 zł jest sprawiedliwa i odpowiada zasadom art. 53 kk.

Z tych powodów należało utrzymać w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonej J. B., zasądając od oskarżonej J. B. (1) na rzecz Skarbu Państwa 1/2 kosztów postępowania odwoławczego i wymierzyć opłatę w kwocie 800 zł za II instancję.

Maciej Świergosz Mariusz Tomaszewski Przemysław Grajzer

N.M)